

Ειδικό Λεξιλόγιο

Θεωρία

Το ειδικό λεξιλόγιο- επιστημονικό λεξιλόγιο είναι ένας τεχνικός όρος της γλωσσολογίας που απλά αναφέρεται στο λεξιλόγιο και σε άλλα γλωσσικά χαρακτηριστικά που συνδέονται με συγκεκριμένα θέματα και δραστηριότητες. Διαφορετικές ομάδες, επαγγελματικές και άλλες, αναπτύσσουν διακριτά, τεχνικά λεξιλόγια.

Το ειδικό λεξιλόγιο αποτελείται από λέξεις, φράσεις και όρους που είναι σχετικοί με το θέμα στο οποίο αναφέρεται το κείμενο. Η χρήση ειδικού λεξιλογίου είναι συχνή σε κείμενα που αναφέρονται σε κάποιο επιστημονικό θέμα.

π.χ. στην επιστήμη των Μαθηματικών απαντούν όροι ειδικού λεξιλογίου όπως: εξίσωση, συνάρτηση, άλγεβρα, συνεπαγωγή

Πρόθεση συγγραφέα/ επικοινωνιακό αποτέλεσμα:

- Με τη χρήση του ειδικού λεξιλογίου προσδίδεται στο κείμενο **ακριβολογία, επισημότητα και επιστημονική εγκυρότητα**.
- Καθιστά το ύφος του κειμένου **σύνθετο, επίσημο, επιστημονικό, σοβαρό**.
- Αποδεικνύεται **η βαθιά γνώση και κατάρτιση του πομπού** επί του θέματος που μελετά και **κερδίζεται η εμπιστοσύνη του δέκτη**.

[Γλωσσική κοινότητα και μητρική γλώσσα]

Το παρακάτω κείμενο είναι απόσπασμα από το βιβλίο του Γιώργου Μπαμπινιώτη με τίτλο «Θεωρητική Γλωσσολογία», 1980, Αθήνα, σελ. 32-33. Το βιβλίο είναι επιστημονικό σύγγραμμα που εισάγει τον αναγνώστη στις βασικές αρχές της θεωρητικής γλωσσολογίας.

Η γλωσσική κοινότητα ως έννοια περιγράφει το σύνολο των ατόμων που έχουν την ίδια μητρική γλώσσα. Τα άτομα αυτά διαφέρουν από άλλα τα οποία μιλούν μια ορισμένη γλώσσα ως «ξένη» (μη μητρική), κυρίως ως προς τους όρους εκμάθησης της γλώσσας. Όταν αναφερόμαστε στη μητρική γλώσσα, μιλάμε για «γλωσσική κατάρτηση», γιατί λαμβάνουμε υπόψη μας ότι τα άτομα μιας κοινότητας έχουν μάθει τη γλώσσα μέσα στο στενότερο (οικογενειακό) και ευρύτερο (κοινωνικό) περιβάλλον και έχουν διαμορφώσει ό,τι ονομάζουμε «γλωσσικό αίσθημα».

Αυτό, βέβαια, σημαίνει ότι φυσικά και βαθμιαία τα άτομα αυτά έχουν κατακτήσει έναν συγκεκριμένο γλωσσικό κώδικα, στον οποίο έχουν ενσωματωθεί νοοτροπίες, στάσεις, πολιτικο-κοινωνικές αντιλήψεις, πολιτιστικό υπόβαθρο. Για παράδειγμα, η ευρύτατη χρήση των υποκοριστικών της Ελληνικής («βάλε λίγο λεμονάκι στη σουπίτσα σου», «είχε κάτι λεφτουδάκια κι αγόρασε ένα οικοπεδάκι στο Σούνιο») ή η βιωματική φόρτιση λέξεων, όπως το φιλότιμο ή η λεβεντιά, προϋποθέτουν τη γλωσσική κατάρτηση της Ελληνικής ως μητρικής γλώσσας. Η κατάρτηση της γλώσσας συνδέεται προφανώς με την παιδική ηλικία, δηλαδή πώς μαθαίνει ο άνθρωπος τη μητρική του γλώσσα, όταν είναι παιδί. Έτσι, παιδική ηλικία και γλωσσική κατάρτηση αντιμετωπίζονται συνήθως από κοινού.

Αντίθετα, όταν αναφερόμαστε στη γνώση μιας ξένης γλώσσας, μιλάμε για «μάθηση της γλώσσας», που σημαίνει τη γνώση μίας ή περισσότερων άλλων γλωσσών πέραν της μητρικής. Η γνώση μιας ξένης γλώσσας προϋποθέτει, επίσης, την κατάρτηση ενός βασικού μηχανισμού παραγωγής και κατανόησης της ξένης γλώσσας. Διαφέρει, όμως, στη χρήση που κάνει το άτομο αυτό, ειδικά, στη σωστή

εφαρμογή των κανόνων της ξένης γλώσσας και στην έκφραση των ποικίλων λεπτών αποχρώσεων και βιωμάτων που μεταφέρονται με τη χρήση της.

Κάθε γλώσσα, λοιπόν, συνιστά μια ιδιαίτερη οργάνωση και έκφραση της αντικειμενικής πραγματικότητας. Είναι ένας νέος κόσμος. Γι' αυτό είναι πολύ δύσκολο, αν όχι ακατόρθωτο, να κατακτηθεί σε όλη του την έκταση από άτομα που δεν ανήκουν σε αυτόν εξαρχής, από τα πρώτα δηλαδή χρόνια της ζωής τους, τα οποία είναι καθοριστικά για τη γλωσσική τους συγκρότηση.

? **Να εντοπίσεις πέντε λέξεις ή φράσεις που ανήκουν σε ειδικό λεξιλόγιο και να δικαιολογήσεις την παρουσία τους. Τ.Θ. 20283**

απάντηση

Πέντε λέξεις-φράσεις που ανήκουν σε ειδικό λεξιλόγιο (της Γλωσσολογίας): γλωσσική κοινότητα, «γλωσσική κατάρτιση», «γλωσσικό αίσθημα», γλωσσικός κώδικας, «μάθηση της γλώσσας».

Το κείμενο είναι απόσπασμα από επιστημονικό σύγγραμμα που εισάγει τον αναγνώστη στις βασικές αρχές της **θεωρητικής Γλωσσολογίας** και γι' αυτό υπάρχουν ειδικοί όροι αυτής της επιστήμης. Στον **επιστημονικό λόγο**, αποδίδονται με σαφήνεια και διευκρινίζονται τα νοήματα των βασικών όρων κάθε επιστήμης. Γι' αυτό ακριβώς το λόγο, στις περισσότερες περιπτώσεις, οι όροι παρουσιάζονται μέσα σε εισαγωγικά και στη συνέχεια επεξηγούνται.

Ψηφιακός αναλφαριθμητισμός

Το κείμενο είναι απόσπασμα από τη διπλωματική εργασία της Έθης Γκεζίμ Μπουγιάρη που κατέθεσε στις 31.11.18 στο Πανεπιστήμιο Πειραιά, στο τμήμα Οργάνωσης και Διοίκησης Επιχειρήσεων. Προσπελάστηκε διαδικτυακά στις 16.04.2021.(διασκευή)

Με τον όρο ψηφιακός αναλφαριθμητισμός εννοούμε την έλλειψη δεξιοτήτων που χρειάζεται να έχει κάποιος, ώστε να ζήσει, να εκπαιδευτεί και να εργαστεί σε μια κοινωνία όπου η επικοινωνία και η πρόσβαση στην πληροφορία αυξάνεται σημαντικά μέσω ψηφιακών τεχνολογιών, όπως το διαδίκτυο, τα μέσα κοινωνικής δικτύωσης και οι κινητές συσκευές.

Σαφώς η ψηφιακή γνώση συμβάλλει στην ανάπτυξη της κριτική μας ικανότητα, όταν είμαστε αντιμέτωποι με πληθώρα πληροφοριών, και μπορεί ν' αναπτυχθεί σε δυο άξονες: Ο πρώτος άξονας είναι η επικοινωνία, καθώς το να επικοινωνείς ψηφιακά, να εκφράζεις απόψεις και ιδέες, να θέτεις ερωτήματα, να διατηρείς το σεβασμό και να χτίζεις εμπιστοσύνη είναι το ίδιο σημαντικό με την επικοινωνία αυτοπροσώπως. [...]

? **Να επισημάνεις τρεις ειδικούς όρους στο κείμενο και να αιτιολογήσεις τη χρήση τους από τη συγγραφέα. Τ.Θ. 20290**

απάντηση

Λέξεις ή φράσεις του Κειμένου 1 που αποτελούν όρους ειδικού λεξιλογίου:

- Ψηφιακός αναλφαριθμητισμός (τίτλος),
- Μέσα κοινωνικής δικτύωσης (παράγραφος 1)
- Ψηφιακή γνώση (παράγραφος 2),
- Cloud (παράγραφος 4)
- Διαδίκτυο (παράγραφος 4)

Η ύπαρξη ειδικού λεξιλογίου είναι δικαιολογημένη από τη συντάκτρια, επειδή το κείμενο αποτελεί επιστημονική μελέτη που αφορά το συγκεκριμένο αντικείμενο (ψηφιακός αναλφαριθμητισμός), οπότε ως κείμενο επιστημονικού λόγου οφείλει να χρησιμοποιήσει ειδικό λεξιλόγιο για να εξηγήσει, τεκμηριώσει και διασαφηνίσει τα επιστημονικά συμπεράσματα. Το κείμενο έτσι αποκτά εγκυρότητα και αντικειμενικότητα.